

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 928
van **AXEL RONSE**
datum: 11 augustus 2017

aan **JOKE SCHAUVLIEGE**
VLAAMS MINISTER VAN OMGEVING, NATUUR EN LANDBOUW

Ruimtelijke ordening - Planningsinstrumenten

Op dit moment wordt de ruimtelijke ordening in Vlaanderen vastgelegd in structuurplannen, ruimtelijke uitvoeringsplannen (RUP) en verordeningen.

Het instrument van een RUP ter uitvoering van de structuurplannen op gewestelijk, provinciaal en gemeentelijk niveau vindt zijn oorsprong in het decreet op de ruimtelijke ordening van 1999. De bestaande plannen van aanleg (gewestplan, APA en BPA) bleven hun rechtskracht behouden in afwachting van de opmaak van RUPs. Het inzetten van de bestaande plannen van aanleg als rechtsgrond voor vergunningen was initieel bedoeld als overgangsmaatregel in afwachting van de totale vervanging van het gewestplan door RUPs. Dit wordt uitvoerig beschreven in de studie "Concepten voor de omkadering en afstemming van verschillende instrumenten voor de uitvoering van een ruimtelijk planningsproces" (Voorland - ProFlow - LDR, juli 2015), dat onder meer aan de basis lag van de intussen doorgevoerde integratie van de effectbeoordelingen in het RUP-proces.

Op vandaag blijft het gewestplan voor heel wat vergunningen het eerste en enige toetsingskader. De vervanging van de gewestplannen door RUPs - nochtans hét opzet van het decreet - verloopt langzaam, zowel in stedelijke als landelijke context. Volgens de geciteerde studie ligt de blijvende impact van het gewestplan ook aan de basis van een gebrek aan een strategisch, flexibel en uitvoeringsgericht planningsstelsel. Ook de sterke hiërarchie tussen de verschillende structuurplannen en RUPs werkt eerder beperkend.

1. Over welke oppervlakte (aantal ha) werd de gewestplanbestemming intussen vervangen door een RUP op de drie niveaus? Graag een opsplitsing per provincie.
2. Over welke oppervlakte (aantal ha) vormen de voorschriften van RUPs een aanvullend voorschrift op de gewestplanbestemming, en werd de onderliggende bestemming m.a.w. niet gewijzigd? Graag een opsplitsing per provincie.
3. In uitvoering van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) zou Vlaanderen via de opmaak van AGNAS-rups uitvoering geven aan de gewenste ruimtelijke structuur inzake landbouw, natuur en bos.
 - a) Voor welke oppervlakte werd intussen via een RUP de bestemming vastgelegd? Graag een opsplitsing per buitengebiedsregio.
 - b) Wat is de verhouding tussen de oppervlakte waarbij de gewestplanbestemming werd hernomen en de oppervlakte waarbij de gewestplanbestemming werd gewijzigd? Graag een opsplitsing per buitengebiedsregio.

- c) Wat is de totale oppervlakte aan 'herbevestigd agrarisch gebied' waarvoor geen gewestelijk planinitiatief wordt genomen? Graag een opsplitsing per buitengebiedsregio.

ANTWOORD

op vraag nr. 928 van 11 augustus 2017

van **AXEL RONSE**

In de inleiding van de vraag wordt de foutieve aanname gemaakt dat het een doelstelling van het ruimtelijk beleid zou zijn om de bestaande gewestplannen gebiedsdekkend te vervangen door ruimtelijke uitvoeringsplannen op de verschillende niveaus en dat "het inzetten van de bestaande plannen van aanleg als rechtsgrond voor vergunningen initieel bedoeld (was) als overgangsmaatregel in afwachting van de totale vervanging van het gewestplan door RUP's". Er wordt daarvoor verwezen naar de studie 'Concepten voor de omkadering en afstemming van verschillende instrumenten' die mijn administratie in 2015 liet uitvoeren en die dat uitvoerig zou beschreven hebben. De toevoeging "in afwachting van de totale vervanging van het gewestplan door RUP's" is echter een eigen toevoeging en onjuiste interpretatie van de vraagsteller.

In de studie wordt enkel gesteld dat het inzetten van plannen van aanleg ter realisatie van de doelstellingen van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) na de goedkeuring van het RSV in 1997 een overgangsmaatregel was in afwachting van de modernisering van het instrumentarium dat pas met het decreet van 1999 de planfiguur van het 'ruimtelijk uitvoeringsplan' introduceerde. Na de inwerkingtreding van dat decreet en het aflopen van de overgangsbepalingen worden er inderdaad géén plannen van aanleg (i.c. gewestplanwijzigingen) meer opgemaakt, maar gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen. Daarmee wordt dus verwezen naar de gewestplanwijzigingen die na de goedkeuring van het RSV in 1997 nog zijn doorgevoerd ter realisatie van een aantal opties uit het RSV omdat de planfiguur van het ruimtelijk uitvoeringsplan op dat ogenblik juridisch nog niet bestond.

Noch het decreet van 1999, noch het RSV van 1997 en latere herzieningen gaan uit van een totale vervanging van de gewestplannen door RUPs. Ruimtelijke uitvoeringsplannen worden selectief opgemaakt voor die gebieden waar op basis van de opties in de goedgekeurde ruimtelijke structuurplannen de noodzaak bestaat om het bestaande geldende 'bestemmingsplan' (hetzij een plan van aanleg, hetzij een ruimtelijk uitvoeringsplan) te vervangen door een nieuw plan. Dat heeft uiteraard tot het logische gevolg dat er steeds meer gebieden zijn waar niet het gewestplan van toepassing is, maar een ruimtelijk uitvoeringsplan. Het gebiedsdekkend vervangen van de bestaande plannen van aanleg is op zich echter géén doelstelling van het ruimtelijk beleid. Integendeel, het uitgangspunt binnen het ruimtelijk beleid is en blijft dat een bestaand bestemmingsplan van kracht blijft en behouden blijft tot het vervangen wordt door een nieuw plan en dat de noodzaak tot opmaak van een nieuw plan volgt uit de beleidsvisie zoals die verankerd is ruimtelijke structuurplannen en in de toekomst in de ruimtelijke beleidsplannen.

1. Om de oppervlakte van het grondgebied te bepalen waar de bestaande plannen van aanleg (meestal gewestplannen) worden 'vervangen' door ruimtelijke uitvoeringsplannen, werd gebruik gemaakt van beschikbare GIS-gegevens over deze RUP's.

Voor de gewestelijke en provinciale RUP's kon er daarbij gebruik gemaakt worden van gedetailleerde GIS-data over de 'grondvlakken' van deze RUP's. Voor de gemeentelijke RUP's werd er, bij gebrek aan gedetailleerde GIS-data over de 'grondvlakken', een simulatie gemaakt aan de hand van de wel beschikbare

plancontouren waaruit in de mate van het mogelijke de 'perimeter-RUP's' verwijderd werden. Het resultaat voor de gemeentelijke RUP's is bijgevolg veel minder nauwkeurig dan dat voor de andere RUP-types.

Volgende tabel geeft de resultaten per provincie weer:

provincie	oppervlakte gewestelijke RUP's	oppervlakte provinciale RUP's	oppervlakte gemeentelijke RUP's	totale oppervlakte RUP's
Antwerpen	15912 ha	3942 ha	10802 ha	30656 ha
Limburg	8459 ha	1544 ha	5821 ha	15824 ha
Oost-Vlaanderen	12774 ha	1523 ha	12279 ha	26576 ha
Vlaams-Brabant	7627 ha	2022 ha	9818 ha	19467 ha
West-Vlaanderen	14553 ha	3379 ha	16040 ha	33972 ha
Totaal Vlaams Gewest	59325 ha	12410 ha	54760 ha	126495 ha

Bij bovenstaande cijfers moet opgemerkt worden dat de gebieden met 'grondvlakken' in gemeentelijke, provinciale en gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen onderling kunnen overlappen en eenzelfde gebied in dat geval meerdere malen geteld is. Dit soort onderlinge overlap bedraagt ongeveer ca. 1000 ha (zijnde gebieden waar grondvlakken van verschillende types ruimtelijke uitvoeringsplannen tegelijk van toepassing zijn).

2. Om de oppervlakte van het grondgebied te bepalen waar ruimtelijke uitvoeringsplannen een aanvullend voorschrift leggen over de bestaande plannen van aanleg (meestal gewestplannen), werd een 'aanvullend voorschrift' geïnterpreteerd als een voorschrift van het type 'overdruk' zonder dat er een voorschrift van het type 'grondvlak' op dezelfde plek van toepassing is. Om de oppervlakte hiervan te bepalen werd er opnieuw gebruik gemaakt van beschikbare GIS-gegevens over deze RUP's.

Voor de gewestelijke en provinciale RUP's kon er daarbij (naast de data gebruikt voor deelvraag 1) gebruik gemaakt worden van gedetailleerde GIS-data over de 'overdrukken' van deze RUP's. Voor de gemeentelijke RUP's werd er, bij gebrek aan gedetailleerde GIS-data over de 'overdrukken', een simulatie gemaakt aan de hand van de wel beschikbare plancontouren zonder de 'perimeter-RUP's' te verwijderen. Het resultaat voor de gemeentelijke RUP's is bijgevolg veel minder nauwkeurig dan dat voor de andere RUP-types.

Volgende tabel geeft de resultaten per provincie weer:

provincie	oppervlakte gewestelijke RUP	oppervlakte provinciale RUP	oppervlakte gemeentelijke RUP	totale oppervlakte RUP
Antwerpen	26177 ha	4429 ha	43271 ha	73877 ha
Limburg	12640 ha	8252 ha	4018 ha	24910 ha
Oost-Vlaanderen	20880 ha	27659 ha	22207 ha	70746 ha
Vlaams-Brabant	7517 ha	3801 ha	25217 ha	36535 ha
West-Vlaanderen	22568 ha	313189 ha	7124 ha	342881 ha
Totaal Vlaams Gewest	89782 ha	357330 ha	101837 ha	548949 ha

Ook bij bovenstaande cijfers moet opgemerkt worden dat de gebieden met enkel 'overdrukken' in gemeentelijke, provinciale en gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen elkaar kunnen overlappen en eenzelfde gebied in dat geval meerdere malen geteld is. Deze overlap bedraagt in dit geval ongeveer 75.000 ha (zijnde gebieden waar overdrukken van verschillende types ruimtelijke uitvoeringsplannen tegelijk van toepassing zijn). Wordt rekening gehouden met de overlappingsen, dan geldend volgende nettocijfers (overlappende delen slechts éénmaal gerekend):

provincie	oppervlakte RUP
Antwerpen	66758 ha
Limburg	23116 ha
Oost-Vlaanderen	65907 ha
Vlaams-Brabant	34609 ha
West-Vlaanderen	282793 ha
Totaal Vlaams Gewest	473183 ha

3. a) De oppervlakte binnen de bestemmingscategorieën landbouw, natuur en bos in definitief vastgestelde gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen per buitengebiedregio is als volgt (toestand 1 januari 2017):

Buitengebiedregio	bos (ha)	landbouw (ha)	natuur (ha)	totaal (in ha) landbouw, natuur en bos
Hageland	698	230	2430	3358
Haspengouw-Voeren	246	2806	1188	4240
Klein-Brabant-Antwerpse Gordel	107	517	416	1040
Kust-Polders-Westhoek	0	2494	1974	4468
Leiestreek	629	2151	532	3312
Limburgse Kempen en Maasland	114	364	644	1122
Neteland	225	792	738	1755
Noorderkempen	486	736	282	1504
Schelde-Dender	117	32	1927	2076
Veldgebied Brugge-Meetjesland	279	459	435	1173
Vlaamse Ardennen	0	22	42	64
Waasland	50	840	2557	3447

Zenne-Dijle-Pajottenland	243	1796	1364	3403
Totaal Vlaams Gewest	3193	13238	14529	30960

- b) De verhouding tussen de oppervlakte waarbij de bestemmingscategorie ten opzichte van de gewestplanbestemming hernomen werd versus de oppervlakte waarbij de bestemmingscategorie gewijzigd werd in deze gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen, is als volgt (toestand 1 januari 2017):

buitengebied- regio	totaal (in ha) landbouw, natuur en bos	herneming bestemmings- categorie gewestplan (in ha)	percentage herneming	wijziging bestemmings- categorie gewestplan (in ha)	percentage wijziging
Hageland	3358	1727	51,44	1630	48,56
Haspengouw- Voeren	4240	3272	77,15	969	22,85
Klein-Brabant- Antwerpse Gordel	1040	669	64,30	372	35,70
Kust-Polders- Westhoek	4468	3333	74,60	1135	25,40
Leiestreek	3312	2292	69,22	1019	30,78
Limburgse Kempen en Maasland	1122	560	49,89	562	50,11
Neteland	1755	988	56,30	767	43,70
Noorderkempen	1504	836	55,61	667	44,39
Schelde-Dender	2076	940	45,29	1135	54,71
Veldgebied Brugge- Meetjesland	1173	372	31,72	800	68,28
Vlaamse Ardennen	64	19	30,46	44	69,54
Waasland	3447	1104	32,03	2343	67,97
Zenne-Dijle- Pajottenland	3403	2099	61,69	1303	38,31
Totaal Vlaams Gewest	30960	18212	58,82	12748	41,18

- c) Het is eigen aan de definitie van 'herbevestigd agrarisch gebied' dat er voor die gebieden geen gewestelijk planinitiatief wordt genomen. Het antwoord is dus 0 ha.